

také rozptylují obavu advokátních komor, že právní kliniky představují nebezpečnou konkurenci advokátů. 90 % klientů právních poraden uvádí, že kdyby nepřišlo pro radu ke studentům, na advokáta by se neobrátili.

Údaje o počtech studentů i případů mají Poláci k dispozici proto, že v roce 2002 ustavili Asociaci univerzitních právních poraden (*Fundacja Uniwersyteckich Poradni Prawnych*), která stanovuje standardy právních poraden, dohlíží na jejich naplňování, sbírá data o fungování poraden a v poslední době dokonce sestavuje žebříčky právních klinik. Na konferenci jí zastupoval a o její činnosti referoval její vedoucí, *dr. Filip Czernicki*. Asociace pomáhá také šířit klinické *know-how*, takže se na ni obrací např. nově zakládané právnické fakulty se žádostí o pomoc se zřízením právních poraden. Polská asociace funguje i v celosvětovém srovnání mimořádně dobře a efektivně, za což na polské konferenci opakovaně obdržela pochvalu nejen od polských, ale i zahraničních účastníků. Mnozí z nich ostatně využili asociaci shromážděné a ochotně sdílené zkušenosti při zakládání či vylepšování právních klinik ve svých zemích.⁴

A to včetně kolegů z olomoucké právnické fakulty, kteří mohli Krakovu vavříny za ustavení první dlouhodobě úspěšné kliniky v prostoru bývalého východního bloku převzít. Jejich právní klinika, jak ve svém vystoupení zdůraznil *dr. Maxim Tomoszek*, totiž spatřila světlo o rok dříve než ta krakovská, v roce 1996. I ona měla americkou podporu a američtí prospektoři měli zájem pomoci ustavit tento způsob právního vzdělávání i na dalších právnických fakultách v České republice a dalších zemích bývalého východního bloku. Právní kliniky coby praktická forma vzdělávání, skrz kterou se studenti učí aplikovat právo a navíc vnímat i étos své profese, tj. přenášet pozornost ze zájmu o sebe a své dobré životy k potřebám a potížím druhých, kterým navíc díky svému právnímu vzdělání mohou pomoci, dobře vystihovaly americký hodnotový pohled na právní vzdělávání. Olomoucká právní poradna ovšem shodou více okolností po pár letech zanikla a dočkala se znovuotevření v roce 2001 a následné významné reformy v roce 2006.⁵ Řadu dalších fakult se k otevření právních poraden přesvědčit nepodařilo. Úspěch krakovské a posléze varšavské kliniky nicméně pomohl přitáhnout do regionu střední a východní Evropy další donory, neboť obě poradny představovaly zřejmě první úspěšně aplikovaný model právních klinik na kontinentální právní kulturu. Postupně se tento způsob vzdělávání začal šířit po Evropě, a to nejen východní a střední, ale i západní. Je zajímavé si uvědomit, že v oblasti klinického právního vzdělávání se totiž západní Evropa (s výjimkou Spojeného království) učí od té střední a východní.

Michal Urban*

Mezinárodní konference Pracovní právo Třešť 2017

Dne 11. 10. 2017 došlo ke slavnostnímu zahájení každoročního setkání odborné obce pracovního práva a práva sociálního zabezpečení v Zámeckém hotelu Třešť, zařízení Akademie věd ČR. Akci pořádal Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., ve spolupráci s Právnickou

⁴ Jednalo se např. o *dr. Yulii Khvatsik* z běloruské státní univerzity.

⁵ I olomouckou kliniku v začátcích podpořila Fordova nadace. Poradna vznikala ve spolupráci s *prof. Stefanem Kriegerem* z *Hofstra University* v New Yorku v roce 1996 a přestala fungovat v roce 1998.

* JUDr. Mgr. Michal Urban, Ph.D., Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Centrum právních dovedností. E-mail: urban@prf.cuni.cz

fakultou Univerzity Karlovy a Právnickou fakultou Masarykovy Univerzity. Konference se ovšem stejně jako každý rok zúčastnili též akademičtí pracovníci z jiných českých a slovenských vysokých škol, jakož i soudci Nejvyššího soud ČR, soudci krajských a okresních soudů, zástupci Ministerstva práce a sociálních věcí ČR a přední advokáti specializující se na pracovní právo.

První jednací den konference byl v souladu s tradicí věnován nejvýznamnějším očekávaným změnám pracovního a služebního práva. Nejprve ovšem *J. Pichrt*, předseda České společnosti pro pracovní právo a právo sociálního zabezpečení a vedoucí pražské katedry pracovního práva a práva sociálního zabezpečení, v rámci úvodního slova zanalyzoval výsledky Evropského regionálního kongresu Mezinárodní společnosti pro pracovní právo a právo sociálního zabezpečení. Kongres poprvé v historii pořádala Česká společnost pro pracovní právo a právo sociálního zabezpečení. Česká odborná obec měla na kongresu více než reprezentativní zastoupení, kdy se její jednotliví referenti zúčastnili všech klíčových panelů. Kongres je ze strany více než 250 odborníků z celého světa hodnocen jako jednoznačný úspěch české akademické obce.

Další průběh plenárního zasedání dopoledního bloku konference se zaměřil na problematiku obecného nařízení EU o ochraně osobních údajů. Hlavní referent *J. Morávek* z Právnické fakulty UK nejen představil předmětné nařízení, ale též upozornil na očekávaná úskalí jeho aplikace. Za všechny lze zmínit pravděpodobnou neschopnost státu zajistit adekvátní implementační (český) zákon o ochraně osobních údajů, jenž by řešil cca 50 otázek, které ponechává obecné nařízení o ochraně osobních údajů národnímu zákonodárci. Nejcitlivější bude pro zpracovatele osobních údajů chybějící národní úprava certifikace a udělování osvědčení. Správci tak jsou nuceni k podrobnější sebeanalýze v rámci nyní prováděných datových auditů, stejně jako k posílení varovných mechanismů vůči stávajícím zpracovatelům osobních údajů (ti byli totiž stávající unijní úpravou v podstatě ignorováni).

Díky intenzivnímu nasazení pořadatelského výboru se nakonec podařilo jako spolureferujícího získat *J. Prokeše* z Úřadu pro ochranu osobních údajů. Ten účastníky uklidnil v duchu právě začínající demytizační kampaně spuštěné Úřadem pro ochranu osobních údajů. I když problematická politická situace zřejmě neumožní předpřipravenému novému zákonu o ochraně osobních údajů vstoupit v platnost v dostatečném časovém předstihu, nařízení představuje, dle Prokeše, evoluci v oblasti ochrany osobních údajů, nikoliv revoluci. Sám přednášející se následně zabýval institutem pověřence, který lze považovat za jednu z novinek. Jedná se o příznak německé koncepce ochrany osobních údajů, která nesporně je ideovým zdrojem nařízení o ochraně osobních údajů. Na rozdíl od amerického pojetí nutí unijní úprava stále více správce a zpracovatele k preventivním opatřením v oblasti zpracování osobních údajů (v duchu nepsaného pravidla, že vlastní odpovědný přístup správce je základní princip). Úřad se ovšem chce prioritně zaměřit právě na zpracovatele, tedy na orgány veřejné moci, jakož i ty subjekty, u nichž zpracování osobních údajů představuje jejich hlavní kmenovou činnost.

Závěr dopoledního bloku patřil *H. Gawlasové* z koncernu Squire Patton Boggs a reakci nadnárodních společností na předmětné nařízení. Jak se dalo očekávat, primární zájem datových auditů je vždy napřen ke snaze zajistit účel zpracování v podobě – právní povinnosti. Nařízení o ochraně osobních údajů bude v tomto i pro českou praxi představovat významný odklon, neboť souhlas subjektu údajů se zpracováním není považován za hlavní účel zpracování, což někteří autoři z dosavadního českého zákona o ochraně osobních údajů nezřídka dovozovali.

Odpolední blok jednání byl věnován služebnímu právu a recentním novelizacím. I zde se podařilo zajistit více než reprezentativní zastoupení. Jako přednášející postupně vystoupili *J. Postránecký*, náměstek pro státní službu, Ministerstvo vnitra Praha, *I. Hřebíková*, ředitelka odboru, *J. Kaucký*, státní tajemník, a *P. Machálek* z Právnické fakulty MU Brno. Přednášející stejně jako odborná veřejnost doufají, že zákon o státní službě vydrží svou první velkou politickou zkoušku, byť praktické kroky zákonodárce, respektive jednání politické elity jdou spíše proti tomu. Názorným příkladem je zákon č. 144/2017 Sb., který byl vynucen nemožností obsadit služební místa v podstatě manipulačních dělníků, jež nikdy do tohoto režimu zařazena být neměla. Jediný novelizační bod se nicméně v rámci legislativního procesu rozrostl do nevídaných rozměrů a podstatně pozměnil zákon o státní službě. Chmurným příznakem povolební situace je dílčí změna systemizace, k níž došlo mimořádně a specificky ihned po volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

Páteční jednání se zaměřilo na sociální aspekty vysílání zaměstnanců do České republiky. Své referáty přednesl *P. Čížinský* z Multikulturního centra na téma zdravotního pojištění cizinců a *G. Pikorová* z MPSV na téma sociálního zabezpečení občanů třetích států. Oba příspěvky, každý jinak, jednoznačně dokladují, že Česká republika pevně zakotvila mezi hostitelskými státy, čemuž je nutno přizpůsobit sociální systém ochrany obyvatelstva. Opět se jednalo o aktuální téma, neboť Česká republika je zasažena opakovanou imigrační vlnou z válkou zmítané Ukrajiny. Zatímco *P. Čížinský* prezentoval úspěchy v boji proti nehumánnímu postupu komerčních zdravotních pojišťoven vůči pojištěným cizincům, ředitelka *Pikorová* představila aktuální problémy koordinace systému sociálního zabezpečení v rámci Evropské unie.

Martin Štefko*

* Doc. JUDr. Martin Štefko, Ph.D., Ústav státu a práva Akademie věd ČR, v. v. i., tento příspěvek vznikl díky finančnímu příspěvku poskytnutému v rámci programu institucionální podpory id. č. RVO:68378122.